

Fråga 1. Vilken ordklass har de understrukna orden? **5 p**

Älvdalskan är nära besläktad med närliggande ovansiljanmål såsom orsamål och våmhusmål, som tillsammans förgrenade sig från fornnordiskan på 1300-talet. Älvdalskan utmärker sig genom en rad arkaismer och novationer. Bland annat har älvdalskan bevarat ett äldre kasussystem, fornnordiskans stavelsekvantitetssystem med korta, långa och överlånga stavelser. Den har också bevarat ljud som [w] och [ō] och har även som ensamt nordiskt språk bevarat fornnordiskans nasala vokaler. Älvdalskan har också genomgått stora ljudförändringar och förändringar i satsläran. Bland förändringarna har bland annat äldre långa vokaler diftongerats, och de primära nordiska diftongerna har monoftongerats eller utvecklats till andra diftonger.

(Texten kommer från <https://sv.wikipedia.org/wiki/Älvdalska>)

1. <u>besläktad</u>	
2. <u>närliggande</u>	
3. <u>tillsammans</u>	
4. <u>sig</u>	
5. <u>fornnordiskans</u>	
6. <u>också</u>	
7. <u>Bland</u>	
8. <u>diftongerats</u>	
9. <u>de</u>	
10. <u>andra</u>	

Fråga 2. Nedan följer fyra fraser. Ange vilket som är huvudordet i varje fras. **2 p**

- kan komma att ha demolerats
- till affären på bortre sidan av den lilla högstadieskolan
- det där förslaget från regeringen till riksdagen
- väldigt lycklig

Fråga 3. Analysera följande fras i dess olika delar och ange delarnas funktion (huvudord, attribut osv.) och form (satser, fraser, ordklasser). **4 p**

- presidentens vansinnigt lögnaktiga uppgifter som rör det stundande valet

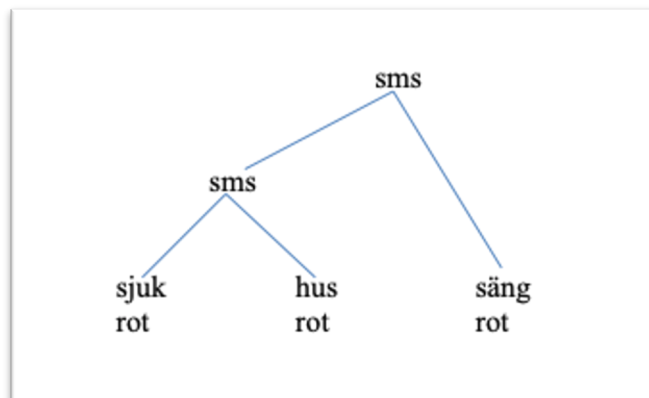
Fråga 4. Ange vad som är underordnade satser i följande meningar. Notera att det kan förekomma flera underordnade satser i en mening och att bisatser i sin tur kan innehålla underordnade satser. **4 p**

- a) Att han inte hade läst boken stod klart eftersom han inte kunde redogöra för slutet.
- b) Jag visste direkt att jag ville bo i det vackra huset som mäklaren pekade på.

Fråga 5. Dela upp följande ord i morfem och ange om de olika morfemen är rotmorfem, avledningsmorfem, fogemorfem eller böjningsmorfem. **2 p**

- a) omvärldsbevakning
- b) bortkastat

Fråga 6. Rita trädidiagram som visar hur orden nedan är uppbyggda och om kombinationen är en sammansättning (sms) eller avledning (avl), så som visas nedan med ordet "sjukhussäng". Ange om de olika morfemen är rotmorfem (rot), prefix (pref) eller suffix (suff). **2 p**

Det går också att beskriva strukturen linjärt:
 $sjukhussäng = sms [sjukhus] + [säng (rot)]$
 $sjukhus = sms [sjuk (rot)] + [hus (rot)]$

- a) oframkomlig
- b) inbetalning

Fråga 7. Ange vilka satsdelar som de understrukna konstituenterna fungerar som. Observera att det är två understrukna konstituenten per deluppgift. **6 p**

- a) Bakom den lilla stugan döljer sig en förtjusande trädgård.
- b) Att äntligen få träffas igen gjorde mina föräldrar väldigt glada.
- c) Jag ska hålla ett litet tal.

Fråga 8. Gör en satsanalys av följande satser och ange delarnas *form* (t.ex. nominalfras, verbfras, att-sats etc.) och *funktion* (t. ex subjekt, predikat, direkt objekt, etc.). Använd verbfras i snäv bemärkelse. **6 p**

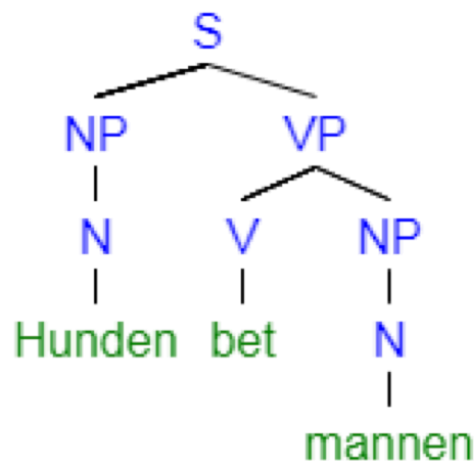
- a) Det kan vara bra att man pratar med någon närstående.
- b) Om den antika soffan hade varit hel hade värdet varit mycket högre.
- c) Konduktören gav honom biljetten.

Fråga 9. Gör en analys av följande sats och ange delarnas form (nominalfras, verbfras, etc). Ange satsens struktur som ett träd **eller** linjärt. Använd verbfras i vid bemärkelse. Se exempel för vägledning. **3 p**

- a) Han sade att han var riktigt imponerad.

Exempel: Hunden bet mannen.

Trädstruktur:

Linjär struktur:

$S = NP [Hunden (N)] + VP [bet (V), NP [mannen]]$

$NP = [mannen (N)]$

Fråga 10. Språket utvecklas hela tiden och nya ord bildas kontinuerligt. Tre sådana sätt är genom sammansättning, avledning och inlåning av nya ord. Ge tre exempel på ord som bildats på dessa sätt (ett exempel per kategori). **3 p**

Fråga 11.

Inom satssemantiken använder man sig av tematiska roller. Nämn två sådana roller (med en eller flera exempelmeningar). **2 p**